
Публикуван на: 11-01-2011

Източник: [Портал Европа](#)

Напоследък темата за приемането на България в Шенгенското пространство отново стана актуална. Ако до преди 10 години слушахме за „изваждане от черния списък на Шенген“ днес вече става дума за „влизане в Шенген“. Екипът на **Портал ЕВРОПА** винаги е имал за цел да информира своите читатели за всички възможности и предизвикателства, които предлага европейското членство на България. За това той изготви кратка разяснителна публикация посветена на темата за Шенгенското пространство, Шенгенското споразумение и мястото на България в тях.

Шенген придобива известност на 14 юни 1985 г., когато на борда на кораба „Принцеса Мария Астрид“, плаващ по река Мозел, е подписано Шенгенското споразумение за премахване на вътрешните граници между пет от тогавашните десет страни-членки на Европейската общност: Белгия, Холандия, Люксембург, Франция и Западна Германия, както и за общ граничен контрол по граничните контролно-пропускателни пунктове по външните им граници. Името Шенген (Schengen) идва от винарско село в Люксембург, намиращо се близо до границите с Германия и Франция. През 1990 г. страните подписват Конвенция за прилагане на Шенгенското споразумение, която съдържа детайлни разпоредби и практически мерки относно прилагането на Шенгенските норми. Пълното изпълнение на Шенгенското споразумение започва през юли 1995 г. с премахването на контрола по съвместните граници между седем от подписалите към този момент споразумението страни - Белгия, Германия, Франция, Люксембург, Холандия, Испания и Португалия. Фундаменталната идея на Шенгенското споразумение и Конвенцията за неговото прилагане е да бъде осигурена възможността за свободно пресичане на границите между Шенгенските държави, като в същото време се гарантира необходимото ниво на сигурност на държавите-членки, чрез въвеждане на серия от мерки, компенсирани „дефицита на сигурност“, който е неминуем следствие от премахването на контрола на вътрешните граници. Тези мерки включват общите стандарти за граничен контрол на външна граница, хармонизираната визова политика, трансграничното полицейско и съдебно сътрудничество, въвеждането на обща информационна система - ШИС, хармонизиране на националното законодателство.

Прилагането на нормите на *Шенгенското acquis* (законодателство) допринася за развитието на Европейския съюз като зона на свобода, сигурност и правосъдие.

Договорът от Амстердам (в сила от 01.05.1999 г.) интегрира Шенгенското *acquis* в правната и институционална рамка на ЕС.

Днес 25 държави прилагат в пълна степен съвкупността от Шенгенските разпоредби. От тях 22 са държави-членки на ЕС и три държави, които не са членове на ЕС - Исландия, Норвегия и Швейцария.

Ирландия и Обединеното Кралство осъществяват граничен контрол по отношение на лица,

пътуващи от другите държави-членки на ЕС и Шенген.

България, Румъния и Кипър се подготвят за пълно присъединяване към Шенген.

В Договора за присъединяване на Република България към ЕС са посочени разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, които са задължителни и се прилагат в страната от момента на пълноправното ѝ членство в ЕС.

Останалата част от правните норми на Шенген, свързана основно с отпадането на проверките по вътрешните граници след присъединяването на България, ще се прилагат след решение на Съвета, предхождано от проверки, реализирани чрез мисии за оценка по Шенген в различни области. Преди стартиране на процедурата по оценка, държавата-кандидат за член на Шенгенското пространство връчва т.нар. Декларация за готовност.

Своята декларация за готовност за започване на оценките по Шенген от 1 януари 2008 България депозира през месец септември 2007 пред Генералния секретариат на Съвета на ЕС, С декларацията се заявява готовност да бъде завършена подготовката на българските институции за пълното прилагане на разпоредбите на правото от Шенген, с оглед премахване на контрола по вътрешните си граници през 2011 година.

С оглед решителния етап в подготовката ни за присъединяване към шенгенското пространство на 17 март 2010 Министерски съвет одобри нов [Национален план за действие за пълното прилагане на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген](#) и за премахването на контрола по вътрешните граници, който да гарантира успешното ни присъединяване.

Предвидените в плана мерки и дейности са обособени в следните области: законодателна дейност, институционално изграждане и административен капацитет, и където е необходимо - техническо обезпечаване.

Областите, предмет на оценка са:

Полицейско сътрудничество

Повишаване ефективността на полицейското сътрудничество между държавите-членки на Шенгенското пространство се постига чрез предоставяне на взаимна помощ и обмен на информация, както и чрез оперативно сътрудничество.

Граници - сухопътни, въздушни, морски

Прилагането на общите правила за граничен контрол по външните граници на Европейския съюз и отпадането на граничния контрол по вътрешните граници, компенсирано с мерки на територията на страната, обезпечават сигурността на държавите-членки и улесняват свободното движение в рамките на Шенгенското пространство.

Защита на личните данни

Целта на нормативната уредба в областта на защитата на личните данни е да се гарантира сигурността на личните данни на лицата, които се обработват в Шенгенската информационна система и да се уредят условията, които следва да се спазват при тяхното обработване.

Визи

Държавите, страни по Шенгенското споразумение, приемат и прилагат обща визова политика по отношение на визовия режим. Въвежда се единна шенгенска виза за всички държави-членки на Шенген и се установява единна процедура за разглеждането на молби за издаване на виза.

Шенгенска информационна система (ШИС)

Шенгенската информационна система (ШИС) е обща база данни, създадена и използвана от всички държави-членки на Шенгенското пространство.

ШИС се състои от централна система (Ц.ШИС) в Страсбург и системи с национални данни (Н.ШИС),

свързани с нея, във всяка от държавите-членки, които се използват за въвеждане на данни и извършване на справки. В Н.ШИС се съдържа регистър с данни („национално копие“), включващо пълно или частично копие на базата данни ШИС.

Днес ШИС съдържа близо 15 милиона сигнали, въведени от държавите-членки.

ШИС не е централен регистър за лицата, живеещи на територията на ЕС/Шенген, а съдържа данни (сигнали) за определени издирвани/контролирани лица и вещи, лица с отказ за влизане, необходими за запазването на Шенгенското пространство като територия на "свобода, сигурност и правосъдие".

Националната Н.ШИС (чрез „националното копие“) предоставя на компетентните власти и органи достъп, чрез автоматизирано търсене, до сигнали, касаещи издирвани/контролирани лица или вещи, лица с отказ за влизане, с цел изпълнение на специфичните им задачи в областта на граничния контрол, издаването на визи, разрешения за пребиваване, свидетелства за управление на МПС, митническия режим, полицейските и съдебните дейности, както и за защита на обществения ред и националната и европейска сигурност

Поради забавяне в реализирането на проекта ШИС II и с оглед спазване на деклариания срок за присъединяване към шенгенското пространство - март 2011, на заседание на Съвета "Правосъдие и вътрешни работи", проведен в Люксембург, на 4 и 5 юни 2009г., България (заедно с Румъния), със специално изявление, декларира намерението си да се присъедини към ШИС1+ чрез SISone4ALL (ШИС "Една за всички"), като едновременно с това продължи паралелно да развива националната си Шенгенска информационна система, за да бъде готова за мигрирането от ШИС1+ към ШИСII заедно с останалите мигриращи държави-членки.

Въпреки надеждите на българското правителство страната да се присъедини към шенгенското пространство през март 2011, в първата седмица от новата година стана ясно, че България все още не е готова да покрие изискванията.

Унгарският външен министър Янош Мартони, чиято страна председателства в момента ЕС, каза, че според ЕК условията за присъединяването към Шенген са били изпълнени от Румъния, но що се отнася до България остават "още няколко проблема", които са от техническо естество.

Сред основните приоритети на Унгарското председателство на ЕС е разширяването на Шенгенската зона към България и Румъния.